

Postępowanie karne

Wydanie 4.

Przejdź do produktu na ksiegarnia.beck.pl

Przedmowa

Zamierzeniem autorów było stworzenie takiego podręcznika o postępowaniu karnym, który przedstawiał będzie polską procedurę karną przede wszystkim z perspektywy aktualnego stanu prawnego, a ten – jak wiadomo – w ostatnim czasie zmienia się nie tylko dynamicznie, ale również w sposób trudny do przewidzenia. Dążenie do uniwersalnego ujęcia postępowania karnego, a zatem takiego jego zaprezentowania, które zachowa w znacznej części swą aktualność, stanowiło jedno z podstawowych założeń autorów. Z tego względu w podręczniku ujęto nie tylko poglądy krajowej doktryny i judykatury, ale również punkt widzenia prezentowany przez przedstawicieli zagranicznej literatury przedmiotu. Uwzględniając konieczność obcowania studentów z prawem w działaniu, zdobywania umiejętności interpretowania zarówno języka prawnego, jak i prawniczego, autorzy szeroko cytują nie tylko sentencje orzeczeń sądów, ale również ich pisemne motywy. I choć adresatami podręcznika są przede wszystkim studenci prawa, administracji, kryminologii, jak również szeroko pojętego bezpieczeństwa, to w istotny sposób wpłynęło na kształt opracowania także doświadczenie zawodowe autorów. Jako praktycy – adwokaci – podjęli oni próbę połączenia swoich dotychczasowych dokonań naukowych z potrzebą ukazania praktycznych aspektów procedowania w przedmiocie odpowiedzialności karnej.

Przekazywany Czytelnikowi zaktualizowany podręcznik prezentuje stan prawny na dzień 1.7.2022 r. i jest oparty na ujednoliconym tekście Kodeksu postępowania karnego opublikowanym 24.3.2021 r., a także późniejszych nowelizacjach wprowadzonych ustawą z 20.4.2021 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw oraz ustawą z 17.12.2021 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z powołaniem Centralnego Biura Zwalczania Cyberprzestępczości. Autorzy podjęli trud opracowania podręcznika po radykalnych zmianach, jakich w polskiej procedurze karnej dokonał ustawodawca na przestrzeni ostatnich 7 lat. Szczególnego podkreślenia wymaga dwukrotne przemodelowanie w okresie zaledwie 9 miesięcy (lipiec 2015–kwiecień 2016 r.) jurysdykcyjnego postępowania karnego. *Novum* w porównaniu z pierwotną wersją Kodeksu postępowania karnego z 1997 r. stanowił model fazy sądowej procedury karnej wprowadzony 1.7.2015 r. ustawą z 27.9.2013 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw. Podkreślić jednak należy, że jakościowe zmiany nastąpiły również na mocy ustawy z 20.2.2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw, a zatem nowelizacji do przywołanej wcześniej wielkiej noweli Kodeksu postępowania karnego. Jednak 15.4.2016 r., a zatem z dniem wejścia w życie ustawy z 11.3.2016 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw, doszło niejako do odwrócenia tych zmian, przynajmniej w odniesieniu

do postępowania przed sądem pierwszej instancji. Ustawodawca po tak krótkim czasie obowiązywania nowelizacji z lipca 2015 r. zrezygnował z dopiero co wprowadzonego nowego, bardziej kontradiktoryjnego modelu postępowania przed sądem *a quo*, pozostawiając jednak w znacznej mierze regulacje traktujące o postępowaniu odwoławczym z instytucjami prawnymi charakterystycznymi dla modelu z przewagą cech kontradiktoryjnych nad inkwizycyjnymi.

Z kolei nowelizacja dokonana ustawą z 19.7.2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw miała na celu przyspieszenie i usprawnienie procesu karnego, a przede wszystkim stworzenie warunków do szybszego załatwienia spraw w postępowaniu sądowym. Jak zastrzegali jednak twórcy nowelizacji: „Jest przy tym oczywiste, że tendencja do zdynamizowania rozpoznawania spraw przed sądami nie może się odbywać kosztem gwarancji procesowych stron, w szczególności oskarżonego, oraz zasady rzetelnego procesu” (Sejm IX kadencji, druk Nr 3251). Jednak dalsze uwagi niniejszego podręcznika odnoszące się do takich zmian, jak wprowadzenie generalnej prekluzji dowodowej w całym postępowaniu karnym (art. 170 § 1 pkt 6 i § 1a KPK) czy możliwości prowadzenia przewodu sądowego na rozprawie głównej pod usprawiedliwioną nieobecność oskarżonego i jego obrońcy (art. 378a KPK), uzasadniają tezę, że ustawodawca, usprawniając postępowanie karne, naruszył konstytucyjne i konwencyjne standardy rzetelnego procesu.

Szereg wątpliwości w kontekście prawa oskarżonego do obrony budzić może wprowadzenie w ramach ustawy z 19.6.2020 r. o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych przedsiębiorcom dotkniętym skutkami COVID-19 oraz o uproszczonym postępowaniu o zatwierdzenie układu w związku z wystąpieniem COVID-19 możliwości przeprowadzenia posiedzenia aresztowego i rozprawy głównej w sposób zdalny, tj. przy pomocy urządzeń przekazujących dźwięk i obraz na odległość.

W tym aspekcie podręcznik zmierza także do uporządkowania treści normatywnych wynikających z tak diametralnych zmian, będących dziełem ustawodawcy, w tym przez zaprezentowanie *ratio legis*.

Szeroki krąg adresatów podręcznika, do którego zalicza się nie tylko studentów przywołanych nauk, ale również pracowników naukowo-dydaktycznych oraz praktyków, w tym sędziów, prokuratorów, adwokatów i policjantów, legł u podstaw nie tylko opatrzenia całego podręcznika wykazem literatury podstawowej, która została pogrupowana na podręczniki i komentarze, ale także poprzedzeniem każdego rozdziału wykazem literatury uzupełniającej, co pozwala Czytelnikowi na pogłębienie swej wiedzy przy pomocy tej literatury. Autorzy chcieliby w tym miejscu podziękować za pomoc w zgromadzeniu i selekcji tej literatury Pani *Adriannie Niegierewicz*, doktorantce w Katedrze Postępowania Karnego Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku.

Dbałość o czytelność podręcznika sprawiła, że treść podręcznika prawie w całości odpowiada systematyce Kodeksu postępowania karnego.

Oddając w ręce Czytelników podręcznik, autorzy liczą, że dokonana przez nich ocena potwierdzi osiągnięcie celów przed nim stawianych.

[Przejdź do księgarni →](#)